

MAGASINET FOR DANSKERE I UDLANDET

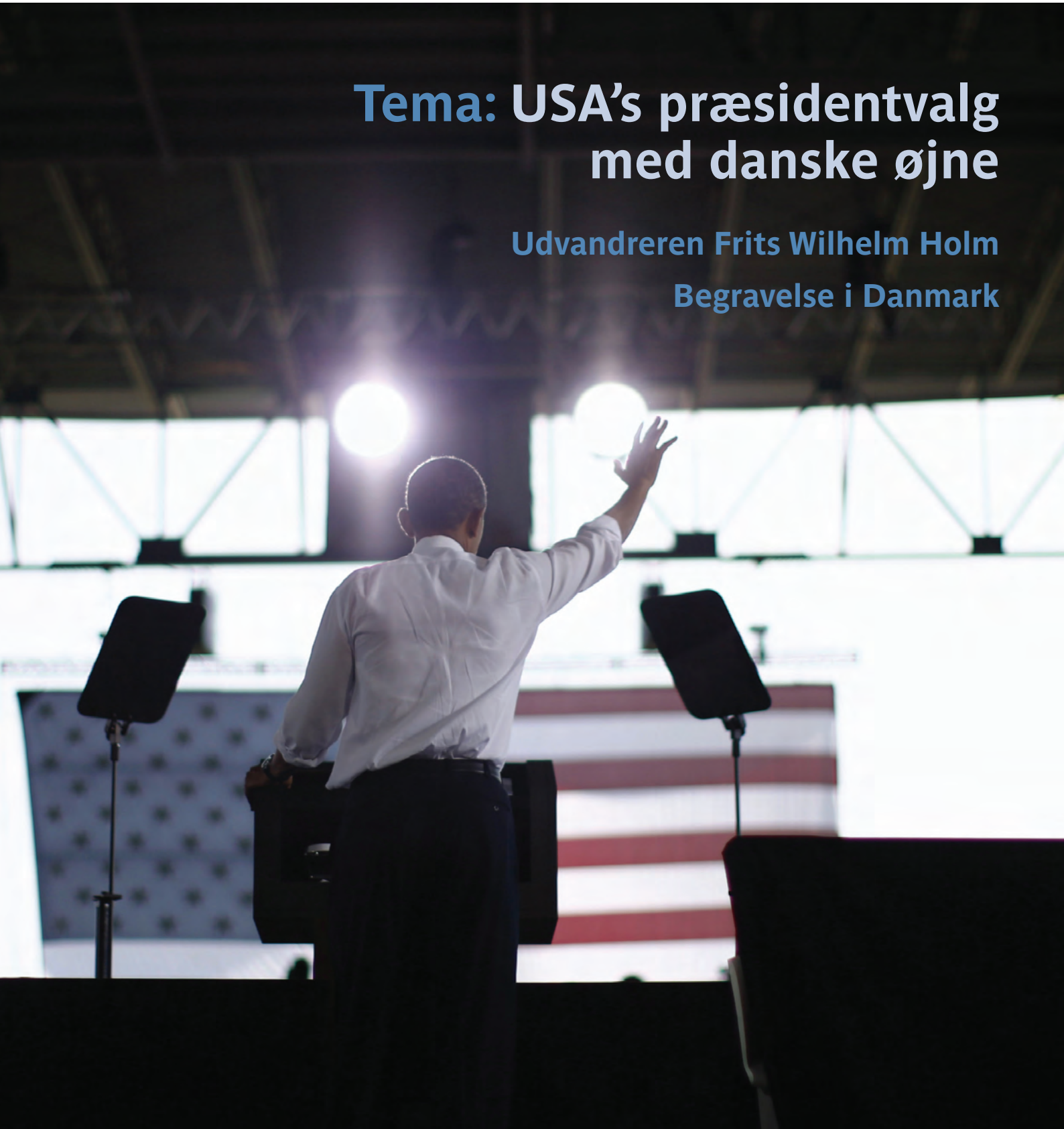
DANES·5

OKTOBER 2012

Tema: USA's præsidentvalg med danske øjne

Udvandreren Frits Wilhelm Holm

Begravelse i Danmark

Historien om Hertug Holm

Frits Wilhelm Holm er én af Danmarkshistoriens vel mest excentriske udvandrere. En fantast med et ego så stort, at der ikke var plads til ham i fødelandet og med ambitioner så gigantiske, at paver og konger i taknemmelighed over hans gerninger tildyngede ham med ordner og adelstitler – mens han selv drømte om verdensherredømmet. Sådan da...

I perioden 1763 frem til 1944 udkom årligt et opslagsværk, der gik under navnet Gotha-kalenderen, hvori man kunne læse om Europas fyrstehuse. I 1928-udgaven indgik hertugdømmet Kolachine for første gang. Overhovedet var ingen mindre end Hans Højhed Hertug Frits Vilhelm Holm, som fik fyrstetitlen i 1919, da Kong Nikita af Montenegro - i landflygtighed - udnævnte ham til prins. Efter 1. Verdenskrig blev Frits V. Holm fortrolig ven med kong Nikita og var i nogle år minister uden portefølje hos kongen. Han arbejdede ihærdigt på at skaffe kongen sin tabte trone tilbage. Det lykkedes ikke Holm, men kongen var så tilfreds med hans arbejde, at han først udnævnte ham til generaløjntant og senere altså til hertug af Kolachine, som var en provins i Montenegro. Frits V. Holm var 38 år gammel på tidspunktet og kunne allerede skrive et utal af titler og meritter på sit cv – faktisk så mange, at han blev nødt til at benytte sig af flere visitkort for at få det hele med.

Historien om denne eventyrlige skæbne tager sin begyndelse i Charlottenlund en sen julidag i 1881, hvor Frits V. Holm kom til verden som ældste søn af generalkonsul Frederik P. Holm og hustruen Emma. Han fik en opdragelse svarende til den, de fleste af det københavnske borgerskabs sønner fik i 1880'erne og 1890'erne, gik i latinskole og kadetskole, og kom som blot 14-årig til søs på et af flådens krigsskibe. Her gjorde han ifølge kilderne tjeneste sammen med prins Carl, den senere kong Haakon den 7. af Norge, på et 5 måneders togt til de Vestindiske Øer.

Tidligt i sit liv havde Frits V. Holm en enestående evne til at skaffe sig forbindelser, og han kom snart på selskabelig fod med andre medlemmer af kongehuset, blandt dem prinsesse Marie, gift med prins Valdemar. Hun arrangerede, at han som 19-årig nyslået officer kom ind i Østasiatisk Kompagni. Efter et par års ophold ►

My Nestorian Adventure in China

“The history of the monument is said to be ‘the most unique chapter of our era as far as proselytism is concerned.’ The bilingual inscription gives an account of the first mission that ever made converts to the Christian Church in A. D. 635, overland from West Asia—probably Syria. The Nestorian Monument deserves to be studied as much as the Rosetta Stone which is in the British Museum. Dr. Holm undertook the important minute record of his journey dangerous. Sufficient cred- Americans to Dr. Holm for The entire world should

Providence Journal says :

“This intrepid traveller’s story makes fascinating and absorbing reading. It is quite a different sort of book on travel, touching upon nothing that is familiar, and the amazing monument and its inscription—translated here—open a field of speculation that is stimulating. Dr. Holm’s narrative style is straightforward and clear-cut. Indeed, he needs no elaborate phrase, no rhetorical embellishment, to render his subject absorbingly interesting.”

Washington Post says :

“Strange trails are always fascinating, and the next best thing to following them is reading the record of those who have traversed them. Here is the story of a 2,500 mile travel through the Flowery Kingdom on the trail of ancient history. The journey was hazardous and the record of it is set with incidents and accidents that make for exciting and interest-arousing reading. Danger traveled with the author on his journey and followed him in and out until his mission was successfully concluded.”

Illustrated from Photographs by the Author, Maps, etc. \$3.50

H. M. THE QUEEN-DOWAGER of DENMARK’S COURT MARSHAL writes :

“Her Majesty appreciates very much the author’s dedication of his book to the memory of His Majesty the late King Frederik VIII of Denmark.”

By His Excellency, Professor FRITS HOLM, G.C.G., LL.D., D.C.L., D.Litt.

D. Adm. Bordenfeldt

► i byerne Shanghai og Hankow drev eventyrblodet ham videre til Yokohama i Japan, hvor Holm nu slog sig ind på journalistikken. Som korrespondent dækkede han den russisk-japanske krig, der brød ud i 1904. Halvvejs inde i krigen forlod Frits V. Holm Japan og dukkede i de følgende år op snart som journalist, snart som opdagelsesrejsende. Han deltog i ekspeditioner med videnskabeligt formål og rejste med udenlandske rigmænd, der foretog lystrejser til lands og til vands. I årene 1905 til 1907 opholdt Frits V. Holm sig i London, hvor han hovedsagelig virkede som korrespondent. Han var en tid sekretær for jarlen af Kintore, siden for sir William Ramsay og sir Rider Haggard, forfatteren til bogen Kong Salomons Miner.

Det Nestorianske Eventyr i Kina

I 1907, 25 år gammel, indledte Frits V. Holm den ekspedition, der skulle skaffe ham verdensry: Jagten efter den Nestorianske Stele. Det var under opholdet i Kina, han havde hørt om den af Marco Polo beskrevne sten. Den blev rejst i 781 og udgravet i 1625. Holms interesse for dette mindesmærke over de tidligste kristne i Kina blev vakt i en sådan grad, at det lykkedes ham at udruste en ekspedition til provinsen Sian-Fu i det indre Kina for at hente den. Holms drøm var at hente stelen – med Østasiens ældste kristne indskrift – hjem til Vesten. Efter en lang og besværlig rejse, først med båd og siden karavane, nåede Holm frem til sit mål. Kineserne ville dog ikke af med deres sten, og Holm måtte i stedet nøjes med en kopi af den to tons tunge sten. Det lykkedes ham at få afstøbningen fragtet til Shanghai og derfra med skib til USA, for Holm havde besluttet, at ►

PROJECTED LAW,

THE ENACTMENT, PROMULGATION, AND ENFORCEMENT OF WHICH WILL UNFAILINGLY PREVENT WAR AMONG NATIONS.

Whereas the elected Representatives of this Nation, lawfully assembled for the purpose of their legislative duties, find a growing desire on the part of Mankind to abolish war in order to avoid its disastrous consequences to neutral, vanquished, and victor alike, and

Whereas the existing instruments for that purpose, for example courts of arbitration, treaties of amity or preference, attempts at limitation of armaments, associations or leagues of nations, peace propoganda and peace societies, and the hazardous profession of diplomacy, are admittedly insufficient for said purpose, and

Whereas it is felt that war is never caused by the public at large, but through misdirected power, or mistaken patriotism, or personal ambition of their rulers, i. e. members of the government, and

Whereas this Nation wishes to become the first to enact a Law that forever abolishes war, which no set phraseology or idealistic tendency can arbitrarily « outlaw » ; therefore

BE IT NOW RESOLVED :

That, in case this Nation at any time becomes involved in armed conflict or war with another nation, or faction of another nation, whether for aggressive, repressive, imperialistic, defensive, or other purpose, the following measures shall, within ten hours after the beginning of hostilities and/or the formal declaring of war, be carried into effect, to wit :

A : There shall be enlisted as simple soldiers or simple sailors, *with rank of privates*, in the Nation's armed forces on land (although only in the infantry shock-troops), or at sea (although only for service onboard submarines), or in the air, for the earliest possible participation in actual hostilities under fire against the enemy, the following persons :

- 1 : the Head of the State, if male, whether president or monarch,
- 2 : all male blood-relatives of the Head of State, having attained the age of sixteen years,
- 3 : all civilian officials, and military, naval, and air officers, attached to the household of the Head of State,
- 4 : the Prime Minister and other Secretaries of State, as well as all Under- and Assistant Secretaries of State, of the government, except the Secretary of State for Peace, hereinafter mentioned,
- 5 : all Representatives, elected by the Nation for legislative work, videlicet : all members of parliamentary or congressional bodies, of both lower and upper houses, *except such members as voted openly against said armed conflict or war*,
- 6 : all bishops and prelates, or ecclesiastics of similar rank, of the Nation's Christian and other Churches, whether State Churches or no.

The above enlistments as privates are for the duration of the armed conflict or war and are enforced in disregard of the individual's age and/or condition of health, upon which the military medical officers will pass *after* enlistment.

B : There shall be enlisted as simple nurses or servants in the medical auxiliaries of the army, and for service only at the front, as near actual hostilities under fire as dressing-stations and/or field-hospitals are established, the following persons :

- 7 : the Head of the State, if female,
- 8 : all female blood-relatives of the Head of State having attained the age of sixteen years; and all male relatives according to A-2,
- 9 : all female officials, attached to the household of the Head of State, and all male functionaries according to A-3,
- 10 : all present wives, all daughters of present marriages, and all sisters, provided said women are entitled to vote at general elections, of the persons mentioned under A-(1-6).

The above enlistments as simple nurses or servants are for the duration of the armed conflict or war and are enforced in disregard of the individual's age and/or condition of health, upon which the military medical officers will pass *after* enlistment. (Women, however, are exempt from enlistment in case of pregnancy and/or lactation until one year after date of last confinement).

C : Promotion in rank, even for conspicuous military or medical service, is denied the persons mentioned under A) and B) for ever; but their services, if worthy, may be recompensed with available national decorations.

D : The official positions vacated by the enlistments of the persons under A) and B) shall be filled immediately by their pre-elected or pre-appointed deputy-successors as follows :

- x :** the position of Head of State is filled by the Secretary of State for Peace, hereinafter mentioned,
- y :** the positions of Prime Minister and of other Secretaries of State, including Under- and Assistant Secretaries of State, are filled by the successors deputed for that purpose at the preceding general elections, or by previous appointment by the Head of State,
- z :** the positions of the elected Representatives of the Nation, except those who voted against the armed conflict or war in question, *and who therefore remain in office*, are filled by their deputy-successors, designated at the preceding general elections, and

BE IT FURTHER RESOLVED :

That no armed hostilities of any kind whatsoever can be begun without a previous two-third's vote of the entire parliamentary body, assembled in one chamber, cast in favour of commencing an armed conflict or war, whatever its nature, and

BE IT FURTHER RESOLVED :

That, inasmuch as war will become extinguished through the present Law, the Committee on Disarmament of the elected Representatives of the Nation be forthwith directed to draw up in detail a plan for the abolition of the armed forces of the Nation, a small remnant of which shall constitute this Nation's contribution towards such international protective police force as the security of nations may require by treaty against piracy, banditry, etc., and

BE IT FURTHER RESOLVED :

That the Committee on Constitutional Amendments of the elected Representatives of the Nation be forthwith directed to draw up a report concerning the constitutional changes, if any, necessitated by the present Law, and

BE IT FINALLY RESOLVED :

That the actual enforcement of this Law, should that contingency ever arise, be entrusted to a special body of five-thousand male voters, all avowed believers in peace, to be organized immediately by the three principal peace societies of the country under the supervision of the Secretary of State for Peace, whose appointment and department are provided for in an annex.

ANNEX :

The cabinet position of Secretary of State for Peace, and a Department or Ministry of Peace, are hereby created. The Secretary of State for Peace takes rank in the cabinet immediately after the Prime Minister, whose office, however, may be exercised by said Secretary of State for Peace. Simultaneously the positions of Secretary of State for War, and Secretary of State for the Navy, are merged into one, to be known as Secretary of State for Defeat, an officer that henceforth takes the lowest rank in the cabinet.

POSTSCRIPT :

In editorially discussing the above Project, the paramount issue appears to be, whether its enactment into Law abolishes war or no. If it does, the Electorate can force it through.

► stelen skulle tilfalde Metropolitan-museet i New York. Afstøbningen fik der en foreløbig plads, og direktøren var såmænd også interesseret i at købe den. Men siden kom en ny direktør til, der hverken ville købe stelen eller have den stående, og Frits V. Holm skænkede i stedet monumentet til Vatikanet. Holm sejlede selv stelen til Italien og præsenterede den i Rom for selveste pave Benedikt den 15., som modtog ham med venlighed.

“Knæl ikke, general”, skulle paven angiveligt have sagt. “Det er en stor gave, De kommer med, og når De siden besøger Rom, må de aldrig gå min dør forbi!”

Det fortælles i øvrigt, at paven tilbød Frits V. Holm at blive kardinal, hvis Holm til gengæld helt og holdent ville ofre sig for den Romersk Katolske Kirke. Stelen blev anbragt i Lateran-museet, og Holm skænkede i årenes løb intet mindre end 16 kopier til universiteter, museer og biblioteker rundt i verden – deriblandt Det Kgl. Bibliotek i København.

Med kors og bånd og stjerner på

Det siges om Frits V. Holm, at han både var en flittig, meget klog og meget beskæftiget mand, men at han samtidig afskyede alt, hvad der ikke interesserede ham. Han var i besiddelse af en ualmindelig god portion charme, som han bevarede lige indtil sin død. Han var en smuk mand, og kvinderne behandlede ham derefter. Gift blev han dog først i 1919. Hustruen var Marguerite Green, datter af en rig bankdirektør fra New York.

I perioden efter det nestorianske eventyr og frem til Første Verdenskrigs udbrud flakkede Holm verden rundt. Han blev en populær taler ved amerikanske universiteter og erhvervede sig en lang række doktorgrader, som han pyntede sine visitkort med. Uniformer havde han også i massevis. Da verdenskrigen brød løs, var han medstifter af et flyverkorps ved den amerikanske flåde. Omtrent ved samme tid tog han del i ledelsen i den amerikanske spejderbevægelse, og han blev udnævnt til kommissær i USA for Cubas Røde Kors. I 1921 var han republikken San Marinos overordnede gesandt ved præsident Warren Hardings indsættelse. I 1923 bosatte han sig i Chaville ved Paris og udnævntes til professor i arkæologi.

Paven havde i forbindelse med Holms donation af stelen skænket ham St. Sylvesterordenens dragt. Foruden modtog han fra forskellige sider diverse æressabler og ordner. Ved sin død var han i besiddelse af intet mindre end 51 ordener fra 13 forskellige lande. Til hans store sorg var Danmark ikke imellem dem.

Verdensfreden

I 1928 døde Frits V. Holms hustru blot 29 år gammel. Holm selv blev boende i Frankrig, hvor han nu viede sin karriere til verdensfreden. Den blev ikke så lang, for Holm selv døde i begyndelsen af 1930 blot 49 år gammel af lungebetændelse. Forinden nåede han dog at vække en del opsigt ved sit ejendommelige forslag til bevarelse af verdensfreden. Hovedpunkterne i "The Holm War-Abolition Law-Project" var følgende: *Indvikles et land i krig, skal statsoverhovedet og alle hans mandlige slægtninge over 16 år, alle ministre og de parlamentspolitikere, der ikke har stemt imod krigen samt alle biskopper og præster indtræde i hær og flåde som menige soldater. Alle de nævnte personers kvindelige pårørende skal indsættes som sygeplejersker ved fronten. Ingen af dem kan forfremmes, men kan dog få tapperhedsmedaljer. Ved krigsudbruddet udnævnes straks en fredsminister, der rangerer umiddelbart under statsministeren, mens krigsministeren rangerer lavest i kabinettet.*

Forslaget sendte Holm til alle ledende statsmænd.

Danmarks helt egen Baron von Münchhausen?

I tiden efter sin død fyldte Frits V. Holm en del i såvel danske som internationale avisspalter. Udenlandske nekrologer behandlede ham med respekt og seriøsitet, mens der i de danske aviser anes i snert af ironi og sarkasme i det, der blev skrevet om denne underfundige skæbne. Nationaltidende skrev blandt andet "Dette Telegram [med meddelelsen om Frits V. Holms død] vil fremkalde mange mere eller mindre smigrende Kommentarer... Det lykkedes ham aldrig rigtigt at vinde sine Kollegers [journalisternes] fulde Tillid. Maaske havde hans Held og hans Resultat været for stort og for overvældende, maaske var han ogsaa blevet lidt vigtig paa Grund af de mange Ordner og Titler, der regnede ned over ham, lige til Hertug, saa at han kunne møde i straalende Uniform med Brystet fuldt af høje Dekorationer. Den Slags bryder Danskerne sig ikke om, især naar der er Tale om en Dansker..." En anden avis skrev "Han hørte ikke til de ypperste – i hvert fald ikke i den Forstand, at han ved sit Arbejde har givet nogen blivende Indsats. For hans vedkommende var det i nogen Grad den ydre Glans, der virkede betagende."

De mange billeder af Frits V. Holm på Udvandrerarkivet synes at bekræfte betagelsen af den ydre glans og har sandsynligvis været medvirkende årsag til, at han i eftertiden blevet behandlet som noget af en excentriker. Nogle har kaldt ham fupmager og bedrager - prædika-

ter, som virker uberettigede, om end hans liv og gerning i mange henseender var så atypisk, at det har virket forstyrrende og for utroligt til at være sandt for mange. Der er ingen tvivl om, at der i Frits V. Holm lå et overordentligt stort talent for selvpromovering og eksposering. Han egen familie betragtede ham som en fantast, der levede udenfor realiteternes verden. En person, der stræbte efter ydre tegn på verdens anerkendelse – men samtidig foragtede al blændende autoritetsglans.

Hvad er fup og hvad er fakta i hertug Holms liv? Og hvad var egentlig hans drivkraft? Svaret findes måske i Det Danske Udvandrerarkivs digitaliserede breve på www.udvandrerarkivet.dk. Et er dog sikkert: I en tv-tid, hvor *pseudo-celebriteter* i den grad dominerer sendefloden i lille Danmark, er det oplagt at sende en kærlig hilsen til netop Frits V. Holm, som, hvis han havde levet i dag, med sikkerhed ville have haft sit eget tv-program. ■

Siden 1860'erne er mere end en halv million danskere udvandret fra deres hjemland. Bag det tal gemmer der sig lige så mange skæbner med en personlig historie, der for tusinders vedkommende siden 1932 er blevet gemt i det kølige hvælv under Det Danske Udvandrerarkiv i Aalborg.

Hver enkelt beretter gennem breve sendt til familierne i Danmark, hvordan en indvandrer i et fremmed land opfattede verden. Selvom beslutningen om at udvandre er personlig, kan man alligevel påvise visse træk, som rækker ud over tid og sted, og som er fælles for alle udvandrere: De rejser, fordi der ser muligheder i udlandet, som ikke findes i hjemlandet.

Udvandrerens historier fortjener at blive fortalt, og derfor vil Udvandrerarkivet i dette og kommende numre af DANES rette fokus på personer, institutioner, emner og relevante problemstillinger, som Udvandrerarkivets medarbejdere til dagligt arbejder med.

Torben Tvorup Christensen er historiker og projektleder i Udvandrerarkivet (www.emiarch.dk).